

DERMATOVENEROLOGIJA

1. SPLOŠNI VIDIKI SPECIALIZACIJE

1.1. Namen specializacije

Specializacija iz dermatovenerologije je učni in vzgojni proces, v katerem specializant pridobi tako teoretično in praktično znanje s področja dermatovenerologije, da je po končanem izobraževanju sposoben oskrbeti večino bolnikov z akutnimi in kroničnimi kožnimi ter spolno prenosljivimi boleznimi. Specializant med učnim procesom spozna in osvoji klinično in laboratorijsko diagnostiko, zdravljenje, rehabilitacijo in preprečevanje vseh vrst bolezni, ki spadajo v področje dermatovenerologije.

1.2. Trajanje in struktura specializacije

Program specializacije iz dermatovenerologije traja 4 leta in obsega:

- **splošno dermatovenerologijo**, ki vključuje tudi učni program s **področja nekaterih drugih medicinskih strok** (27 mesecev),
- **specialno dermatovenerologijo** (21 mesecev).

1.3. Zaključek specializacije

Glavni mentor ugotovi, da je specializacija opravljena, ko preveri ustreznost trajanja specializacije, izpolnjevanje predpisanih pogojev glede pridobljenega znanja, števila in kakovosti opravljenih posegov in uspešnost opravljenih predpisanih kolokvijev. Specializacija se konča s specialističnim izpitom.

2. PREVERJANJE ZNANJA

Vsak specializant ima svoj list specializanta (knjižico) ter ločeno tudi dnevnik, v katerega vpisuje vse opravljene posege in prve asistencije ter svoje strokovne, pedagoške in raziskovalne prispevke.

2.1. Sprotno preverjanje znanja

Za zagotavljanje ustreznosti kakovosti specializacije se pridobljeno znanje in sposobnosti specializanta preverjajo s trajnim nadzorom in občasnimi preverjanji – kolokvijji.

Mentorji izvajajo nenehen posreden ali neposreden nadzor nad pridobivanjem znanja in sposobnosti. Ta poteka sproti vsak dan. Preverjanje specializantovega znanja poteka v obliki kolokvijev po končanem usposabljanju v okviru posamezne učne enote. Kolokvijji so lahko pisni ali ustni. Znanje se preverja s predstavitvijo bolnikov, pripravami seminarjev, pregledom literature, pisanjem člankov in sodelovanjem pri raziskavah. Po preteku prvih 6 mesecev specializant opravlja pregledni kolokvij, ki obsega osnove klinične dermatovenerologije - s posebnim poudarkom na urgentnih stanjih v dermatovenerologiji. Pregledni kolokvij vodi glavni mentor.

V času teoretičnega pouka ter med opravljanjem programa specialne dermatovenerologije mora specializant izdelati več seminarskih nalog, ki jih

predstavi na strokovnih sestankih učnih ustanov in strokovnih združenj.

Specializant se lahko vključi tudi v klinične in laboratorijske raziskave in sodeluje pri pisanju strokovnih in znanstvenih člankov s področja dermatovenerologije.

Pogoj za nadaljevanje specializacije so uspešno opravljeni kolokvijji in ugodna vsakoletna ocena glavnega mentorja.

2.2. Specialistični izpit

Sestavljen je iz preverjanja praktičnega in teoretičnega znanja in se praviloma izvede v istem dnevu. V **praktičnem delu** izpita kandidat pregleda zadostno število (vsaj 7) bolnikov s strokovno zahtevnejšimi dermatozami, predvidi laboratorijske in druge diagnostične postopke, diferencialno diagnozo, postavi diagnozo in predvidi terapijo. V nadaljevanju izpita postavi pravilno diagnozo na podlagi diapozitivov zadostnega števila (vsaj 10) redkejših dermatoz. Sledi preverjanje praktičnega znanja s področij specialne dermatovenerologije – predvsem s področij dermatohistopatologije, mikologije, alergologije, flebologije in venerologije.

Teoretični del izpita je usten. Vsak izmed treh članov izpitne komisije postavi po 3 vprašanja, ki skupno zajamejo celovit pregled področja dermatologije in venerologije.

3. PROGRAM SPECIALIZACIJE

Zadolžitve specializanta v učni ustanovi

Specializant opravlja specializacijo na bolniškem oddelku klinike ali bolnišnice pod nadzorstvom neposrednega mentorja. Na bolniškem oddelku samostojno vodi vsaj 3 bolnike naenkrat. V specialistični dermatovenerološki ambulanti dela sprva ob specialistu dermatovenerologu, kasneje pa samostojno, vendar pod nadzorstvom neposrednega mentorja.

Ambulantno naj oskrbi vsaj 50 bolnikov na teden. Obseg zahtevanih posegov in drugih veččin je podan v nadaljevanju.

Po opravljeni polovici specialističnega staža (obvezno vsaj polovici programa dela na splošnih dermatoveneroloških oddelkih in specialističnih dermatoveneroloških ambulantah) in opravljenem preglednem kolokvijju lahko dela specializant tudi v dežurni službi dermatoveneroloških oddelkov oziroma klinike, v kolikor se lahko po telefonu posvetuje z enim od starejših specialistov.

Specializacija se prične z usposabljanjem iz splošne dermatovenerologije, nadaljuje pa se s specialno dermatovenerologijo in teoretičnim študijem.

1. leto

Splošna dermatovenerologija

delo na dermatoloških bolniških oddelkih
6 mesecev

delo v specialističnih dermatoloških ambulantah
6 mesecev

2. leto

Splošna dermatovenerologija in druge stroke	
delo na dermatoloških bolniških oddelkih	3 mesece
delo v specialističnih dermatoloških ambulantah	3 mesece
interna medicina – revmatologija	2 meseca
interna medicina - angiologija	2 meseca
infekcijske bolezni	2 meseca

3. in 4. leto

Splošna dermatovenerologija in druge stroke	
plastična kirurgija	1 mesec
mikrobiologija in imunologija	2 meseca

Teoretični pouk: Novejši znanstveni dosežki v klinični dermatovenerologiji.

Specialna dermatovenerologija

otroška dermatovenerologija	4 mesece
antivenerični dispanzer	2 meseca
dermatohistologija	3 mesece
alergologija v dermatologiji	3 mesece
poklicna obolenja kože	1 mesec
dermatološka mikologija	2 meseca
dermatookologija, aktinoterapija in fizikalna terapija	3 mesece
dermatološka flebologija	3 mesece

Vrstni red navedenega izvajanja specializacije se lahko spremeni v odvisnosti od organizacijskih možnosti.

3.1. Splošna dermatovenerologija in druge stroke (trajanje: 27 mesecev)

Opis usposabljanja in cilji

V času usposabljanja iz splošne dermatovenerologije dela specializant 9 mesecev na dermatološkem bolniškem oddelku, od tega prve 3 mesece pod neposrednim nadzorstvom mentorja, nato kot samostojni sobni zdravnik. 9 mesecev dela v specialistični dermatološki ambulanti. Tudi tu dela prve 3 mesece ob nadzornem mentorju, nato pa samostojno. V tem času mora osvojiti osnovna diagnostična opravila v dermatovenerologiji, kot so mikroskopska diagnostika parazitov, gliv, probatorno ekscizijo kože. Poleg tega mora osvojiti vse metode sodobnega lokalnega zdravljenja dermatoz ter splošno zdravljenje, vključno s terapijo urgentnih stanj v dermatologiji. Obvladati mora tudi manjše terapevtsko kirurške postopke (incizija, ekskohleacija), kriokavstiko in elektrokoagulacijo.

V okviru usposabljanja iz interne medicine (revmatologija - 2 meseca, angiologija – 2 meseca) se seznanja s kliniko, laboratorijsko diagnostiko in zdravljenjem internističnih obolenj, posebej tistih, ki pogosto spremljajo kožne bolezni. Poleg tega se seznanja s kliniko in sodobno terapijo urgentnih internističnih stanj.

Med dvomesečnim usposabljanjem iz infekcijskih bolezni specializant obravnava kliniko in

laboratorijsko diagnostiko ter možnosti sodobne terapije infekcijskih, posebno nalezljivih bolezni, ki se pojavljajo z eksantemi. Seznaniti se mora tudi z epidemiologijo, zatiranjem in preprečevanjem nalezljivih bolezni nasploh.

Med enomesečnim usposabljanjem s področja plastične kirurgije se specializant nauči osnov atravmatske kirurške tehnike, nekrektomije, seznanja se z osnovami transplantacije kože.

Specialistično usposabljanje iz mikrobiologije za dermatovenerologa obsega delo v laboratoriju s področja bakteriološke, virološke in parazitološke diagnostike, kot tudi seznanjanje z mikrobiološkimi metodami v diagnostiki sifilisa in drugih spolno prenosljivih bolezni. Imunologija obsega splošno imunološko problematiko in za dermatologijo pomembne imunološke preiskave.

3.2. Specialna dermatovenerologija (trajanje: 21 mesecev)

Opis usposabljanja in cilji

Pri teoretičnem pouku, ki je organiziran kot podiplomski študij (izven rednega delovnega časa), se specializant seznanja z novjšimi znanstvenimi dosežki dermatovenerologije in sorodnih strok, uvaja se tudi v raziskovalno delo na tem področju. V pouku je zajeto tako osnovno znanje kot najnovejši raziskovalni dosežki v klinični dermatovenerologiji in sorodnih strokah:

- fiziologija, biologija in struktura kože
- vloga epidermalnih lipidov v barierni funkciji kože
- histopatologija kožnih sprememb
- patofiziologija kožnih obolenj
- fizikalni principi diagnostičnih in terapevtskih postopkov v dermatovenerologiji
- farmakološki principi v lokalni dermatoterapiji
- molekularna biologija najpomembnejših genodermatoz
- alergijske kožne bolezni
- avtoimunske kožne bolezni
- spolno prenosljive bolezni
- otroška dermatologija
- dermatološka onkologija
- flebologija
- fizikalni in operativni posegi v dermatovenerologiji
- eritematozne, skvamozne in papularne dermatoze
- dermatološka mikologija in parazitologija

Kandidat dobi potrdilo o opravljenem sklopu teoretičnega usposabljanja, ko opravi kolokvij oziroma delni izpit.

Specialna dermatovenerologija

3.2.1. Otroška dermatovenerologija – 4 mesece

Obnavljanje specialne problematike s področja dermatologije in venerologije pri otroku z vsemi njenimi posebnostmi (diagnostika in terapija). V okviru otroške dermatovenerologije proučuje

specializant tudi osnove humane genetike v dermatologiji.

3.2.2. Antivenerični dispanzer – 2 meseca

V antiveneričnem dispanzerju specializant (poleg diagnostike in zdravljenja spolno prenosljivih bolezni) proučuje posebej organizacijo antivenerične dejavnosti in epidemiologijo spolnih bolezni, izdelavo epidemiološke ankete, metode preprečevanja in zatiranja spolno prenosljivih bolezni, metode dispanzerskega dela ter patronažne službe. Seznan se s posebnostmi zdravstvene dokumentacije v antiveneričnem dispanzerju.

3.2.3. Dermatohistologija – 3 mesece

Poleg seznanjanja z osnovnimi tehničnimi metodami izdelave histološkega preparata specializant obravnava dermatohistološko diagnostiko najpomembnejših dermatoz in kožnih tumorjev. Posebej spoznava imunofluorescenčne preiskave, ki so pomembne v dermatologiji. Seznan se tudi s histokemičnimi metodami, citologijo in elektronsko mikroskopsko diagnostiko v dermatologiji.

3.2.4. Alergologija v dermatologiji – 3 mesece

Specializant se seznanja z obravnavo in zdravljenjem bolnikov z alergijskimi obolenji kože. Posebej se seznanja z izvajanjem pomembnejših kožnih testov preobčutljivosti (epikutani, vbodni, intradermalni), provokacijskimi testi ter z možnostmi serološke diagnostike alergijskih obolenj. Seznan se z izvedbo strokovnih mnenj s področja dermatološke alergologije.

3.2.5. Poklicna obolenja kože – 1 mesec

Proučevanje in diagnostika profesionalnih dermatoz in možnosti rehabilitacije bolnika s poklicno boleznijo kože. Metode preprečevanja poklicnih bolezni kože. Evidenca profesionalnih dermatoz.

3.2.6. Dermatološka mikologija – 2 meseca

Specializant se nauči pravilnega odvzema kužnine s kože, las, dlak, nohtov, sluznic in telesnih tekočin za diagnostiko glivičnih in nekaterih parazitarnih obolenj kože. Samostojno pripravi preparate za nativni pregled in obvlada tehniko nativnega mikroskopiranja za ugotavljanje prisotnosti gliv in nekaterih kožnih parazitov. Seznan se z možnostmi kultiviranja in identifikacije dermatofitov, kvasovk in patogenih plesni na ustreznih gojiščih. Osvojiti mora diagnostiko z Woodovo svetilko. Spozna postopke za identifikacijo kvasovk in možnosti testiranja rezistence gliv na antimikotike. Seznan se z možnostmi sodobnega zdravljenja glivičnih okužb kože in z epidemiološkim pristopom k ugotavljanju pogostosti povzročiteljev glivičnih okužb kože.

3.2.7. Dermatoonkologija, aktinoterapija in fizikalna terapija – 3 mesece

Osnove delovanja ionizirajočih žarkov na kožo pri zdravljenju dermatoz ter benignih in malignih tumorjev kože. Seznan se s tehniko dela s

sodobnimi rentgenskimi aparati za obsevanje kože in zaščito pred ionizirajočimi žarki.

Možnosti aktinoterapije v dermatologiji, izvajanje obsevanja kože z ultravioletnimi in infrardečimi žarki. Fotokemoterapija (PUVA), selektivna terapija z UV žarki (SUP).

Fizikalne metode zdravljenja kožnih bolezni (elektrokoagulacija, elektrokavstika, elektroablacija, elektroepilacija, dermoabrazija). Zdravljenje z laserjem. Transkutana nevroblokada (TNB).

3.2.8. Dermatološka flebologija – 3 mesece

Klinična, funkcionalna, instrumentalna ter laboratorijska diagnostika kronične venske insuficience. Terapija kronične venske insuficience. Specializant se seznanja s sklerozacijo varic, kompresijskimi metodami, z zdravljenjem posledic kronične venske insuficience (zlasti ulcus cruris) in indikacijami za kirurško zdravljenje. Spoznava tudi osnovne metode za diagnostiko bolezni arterijskega ožilja.

3.3. Katalog obveznih posegov in obravnav

Med 4-letno specializacijo iz dermatovenerologije mora specializant izvršiti naslednje vrste in število posegov oz. obravnav:

Vrsta	Pod nadzorstvom	Samostojno	Skupno
Mikroskopski dokaz gonokokov v razmazu	20	10	30
Nativni mikološki pregled	20	10	30
Parazitološki pregled na Acarus	20	10	30
Probatorna ekscizija	30	50	80
Ekscizija manjšega tumorja	20	10	30
Elektrokoagulacija	20	10	30
Kriokavstika	20	100	120
Sklerozacija varic	20	10	30